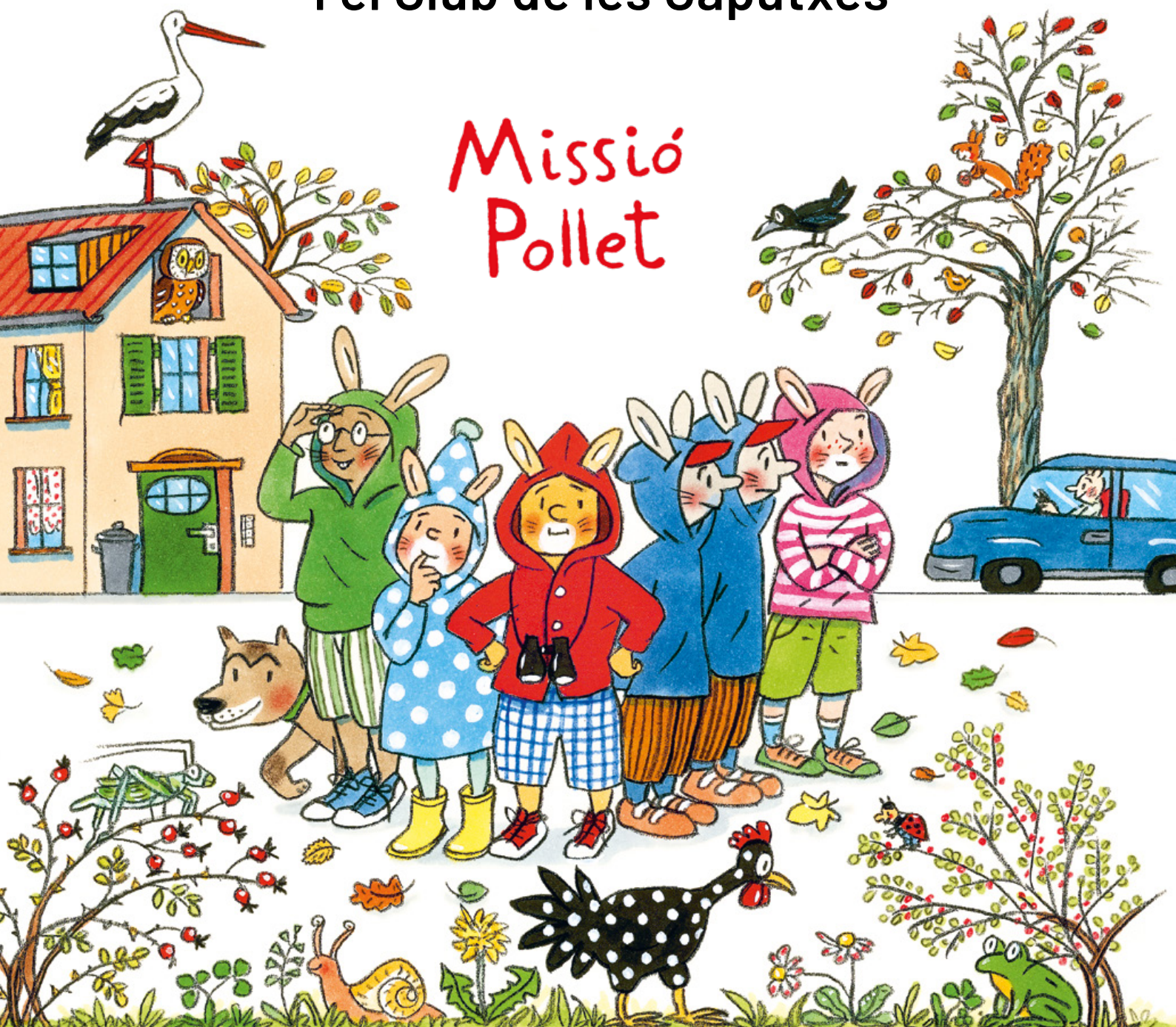

EN LITUS

i el Club de les Caputxes

Missió
Pollet

Guia elaborada per Mariona Masgrau Juanola · © Editorial Flamboyant

ROTRAUT SUSANNE BERNER

EN LITUS

i el Club de les Caputxes

I. CONTEXTUALITZACIÓ DE L'AUTORA I LA SEVA OBRA

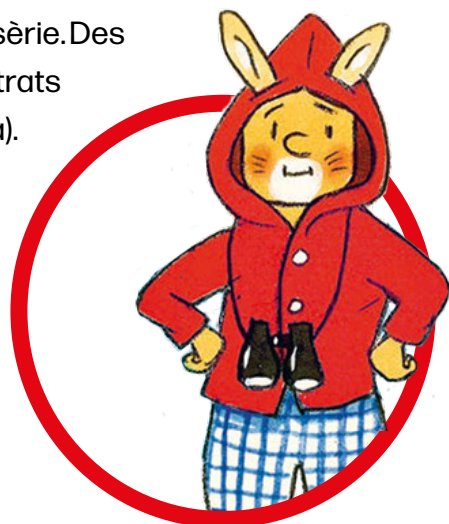

SOBRE L'AUTORA

Rotraut Susanne Berner és una autora de llibres per a infants molt estimada a Alemanya i arreu. Va néixer a Stuttgart i va estudiar a l'Escola Superior d'Arts i Oficis de Munic, on viu encara. Va exercir de dissenyadora gràfica publicitària durant vint anys. Des del 1977 es dedica a la il·lustració i l'escriptura de llibres infantils i juvenils. El 2016 va guanyar el premi Hans Christian Andersen, un dels guardons més importants de la literatura infantil i juvenil.

SOBRE EN LITUS

EnLitus (Karlchen, en alemany) és el protagonista de la sèrie. Des del 2001 n'ha dissenyat catorze llibres de cartró, il·lustrats i narratius (a més d'un joc de memòria i un titella de mà). Tots els títols estan pensats per a primeríssims lectors, que estan començant a manipular llibres: són idonis per a identificar imatges, donar nom als diferents elements, relacionar el que apareix als llibres amb la quotidianitat de l'infant... Per això plantegen imatges molt ben definides, perfilades en negre, exemptes (no s'encavalquen les unes amb les altres) i amb un fons neutre que ajuda a distingir-les.

A l'espera de l'estrena de la pel·lícula *Karlchen und das große Geburtstagsabenteuer* (2022) [En Litus i la gran aventura d'aniversari], aquest personatge ha fet el salt als llibres formiguer juntament amb els seus amics —el Club de les Caputxes— amb el títol *Missió Pollet*. També es tracta d'una obra adreçada a lectors inicials però que demana una mica més d'habilitats interpretatives, ja que proposa imatges molt riques en detalls que l'infant ha de distingir, focalitzar...

L'ambientació marcadament tardorenca ens fa sospitar que molt probablement aquest club d'amics viurà ben aviat noves facècies hivernals, primaverals i estiuenques...

SOBRE AQUEST LLIBRE

En Litus i el Club de les Caputxes. Missió Pollet és un llibre formiguer i moltes coses més. Bàsicament, en aquesta obra trobem tres plans de lectura:

1. Una narració
2. Un llibre de cerca i troba
3. Un llibre formiguer

La seva composició rica i eclèctica permet endinsar-s'hi de maneres molt diverses i treure'n molt de suc.

II. LLEGIM EL LLIBRE DE MANERES DIFERENTS

1. La narració: seguim les aventures de sis amics a la recerca d'un pollet.

El llibre planteja la història d'en Litus, que ha perdut la mascota un dia de tardor, i els amics i l'àvia l'ajuden a trobar-la. Si bé el text és simple, està pensat sobretot perquè el llegeixi un adult. Aquest col·lector expert ha d'ajudar l'infant a establir relacions entre text i imatge:

- Qui és en Litus?
- Què passa amb el pollet? Per què no el troben?
- Qui ajuda en Litus a buscar la seva mascota?

Al llarg de les primeres pàgines es van incorporant a la narració la cosina Clàudia, la Mònica amb en Bruc (el seu gos rastrejador), en Nil amb el seu patinet i en Fèlix i en Guillem amb els seus monopatin.

Veurem que el grup d'amics va allunyant-se de casa i va travessant diferents escenaris del nucli urbà: l'habitació, el jardí, el barri residencial, el nucli comercial, un parc amb un estany, una zona boscosa i finalment ca l'àvia. El col·lector ha d'ajudar a entendre aquests canvis d'escenari:

- On són ara? Com ho saps?

El desenllaç té un punt humorístic que l'adult ha de saber remarcar.

És una història en què els límits entre la realitat i la imaginació no queden ben definits i això pot ser motiu de conversa entre infants i adults: tal vegada nenes i nens ens preguntaran per què les joguines d'en Litus (el pingüí, el putxineli, l'os) prenen vida. Això ens ha de portar a observar que, de fet, ens trobem davant d'uns conills que viuen i actuen com persones i comprovar que no hi ha rastre humà en aquestes pàgines: els còmics i quadres de les parets mostren conills, la senyalística i els reclams publicitaris també van adreçats a conills. Són petits detalls de la il·lustració que donen coherència a la narració i són interessants de descobrir.

- Quin tipus de llibre i revista llegeixen els personatges?
- Quines relacions tenen amb els altres animals?

2. Un joc de cerca i troba: on és el pollet? I la resta d'animals?

Aquest llibre també és un joc: ens planteja petits reptes de cercar i trobar determinats elements que, si bé no estan gaire amagats, exigeixen als petits lectors fixar-se detingudament en la imatge:

- On és el pollet en cadascuna de les pàgines? En quina pàgina no apareix?
- Quins altres animals hi ha?

Podem buscar un esquirol, una gallina de guinea, una cigonya, una marieta voladora, una libèl·lula, un corb, una llagosta, un cargol, un ratolí entremaliat i una granota. A l'última pàgina els trobarem tots ben dibuixats i definits sobre fons blanc perquè puguem gravar-ne la imatge i llavors identificar-los en les pàgines plenes de color i detalls.

3. Un llibre formiguer: filem petites històries.

Els llibres formiguer són un tipus d'àlbum en què cadascuna de les dobles pàgines exposa uns escenaris bigarrats farcits d'una munió de petites narratives. Rotraut Susanne Berner els domina a la perfecció i no només pot teixir històries que tenen continuïtat al llarg d'un llibre, sinó fins i tot al llarg d'una col·lecció sencera.

En aquest llibre hi podem descobrir un munt d'animals amb les seves aficions, ocupacions i curiositats, elements naturals propis de la tardor i rastres d'accions que s'han esdevingut abans o després de l'arribada d'en Litus i els seus amics.

Malgrat que estem davant d'imatges estàtiques, podem veure objectes, detalls i rastres d'accions i incidents dibuixats amb prou detall perquè puguem reconstruir-los. Els llibres formiguer, doncs, ajuden els infants a entendre que els àlbums i les narracions en general plantegen un seguit de moments puntuals que hem d'interrelacionar amb la nostra perspicàcia i imaginació, inferint-ne les causes i les conseqüències.

Fixeu-vos que, a diferència de llibres-joc com *On és Wally?*, de Martin Handford, aquí no hi ha personatges de palla que serveixin només per a confondre el lector o amagar el personatge que s'ha de trobar, sinó que cada animal, cada detall, amaga una petita història que podem explorar i reconstruir amb els infants.

Així doncs, el lector adult ha d'ajudar l'infant a fixar-se en els petits detalls i a dotar-los de significat. Podem fixar-nos en el desori de l'habitació d'en Litus, en els fruits de tardor del jardí, en les trapelleres del ratolí, en els canvis de clima, en les formes d'esbarjo d'aquesta colònia de conills o en el que els agrada menjar.

¹ Podeu trobar-ne més informació en l'article «Llibres formiguer» de Kunde i Masgrau (Ara, 22-4-2017) i a «Libros hormiguero. Centenares de detalles, miles de argumentos» (Cuadernos de Literatura Infantil y Juvenil, núm. 276, abril 2017, p. 32-39), de les mateixes autores.

EN LITUS I EL CLUB DE LES CAPUTXES

A l'habitació d'en Litus: Pàgines 3 i 4	Has vist com té l'habitació, en Litus? Quin embolic! Què hi té, al penjador?
Al jardí: Pàgines 5 i 6	La xemeneia treu fum: deu fer fred... Per què hi ha una escala repenjada en aquest arbre? Sembla que el corb vulgui gronxar-se! Busquem els bolets que hi ha pel jardí!
Al carrer: Pàgines 7 i 8	El terra del carrer està una mica brut, fixa-t'hi! Hi ha un cartell amb una pastanaga: per què? Al fanal hi ha unes notes fetes a mà: què deuen dir? Per què el gos persegueix el ratolí?
Al centre de la ciutat: Pàgines 9 i 10	Quin temps fa, ara? Mira la botiga de joguines. Com són les nines per a conills? A quines altres coses els agrada jugar? La gelateria és oberta, tot i que sigui tardor... Has vist que hi ha una petita màquina per a comprar el diari? Això no hi és, a la nostra ciutat, oi? Quines notícies deu explicar un diari per a conills? Quins transports fan servir els conills?
Al parc: Pàgines 11 i 12	Què fan els conills per divertir-se en aquest parc? Què fan el ratolí i la marieta? Què prohibeix aquest senyal rodó?
Al bosc: Pàgines 13 i 14	Què és aquesta construcció de fusta? Per a què serveix? Sabries trobar pinyes i aglans? Quins altres animals viuen en aquest bosc? Què fa el cargol?
A casa l'àvia: Pàgines 15 i 16	Què té l'àvia al costat de casa? Què hi té plantat? Et sembla que plou més o menys que abans?

Aquests són aspectes que podem assenyalar quan llegim amb els infants, convidant-los a fixar-s'hi i a expandir-los, però n'hi ha moltíssims més. Els detalls i les petites narratives que inclou el llibre, més enllà de l'argument principal, faran que el puguem rellegir moltes vegades i sempre hi descobrim nous aspectes divertits i interessants.

III. PROPOSTES DIDÀCTIQUES DERIVADES

Aprenguem nou vocabulari amb els llibres formiguer

Un llibre amb tants detalls és un magnífic pretext per anar introduint nou vocabulari als infants. Donar nom a les imatges, a les descobertes que fem pàgina rere pàgina, permet guanyar lèxic de manera lúdica i creativa, filant petites narratives.

No hi ha un lèxic fàcil o difícil en termes generals: la dificultat depèn dels coneixements previs de l'infant. L'adult ha d'anar introduint mots més específics i nous termes de manera progressiva, sense perdre mai de vista que l'objectiu primordial de la lectura és passar una bona estona:

ANIMALS

ocell → cigonya, pollet, pica-soques, corb...

insecte → llagosta, marieta...

tronc, fulles,
branques

ARBRE

castanyer, arç,
bedoll, roure...

Formiguegem!

A continuació us proposem dues activitats creatives que ens fan aprofundir en les dinàmiques imaginatives i d'observació que potencien els llibres formiguer:

Mirem per la finestra com qui mira una doble pàgina

Fixeu-vos que les ciutats i els paisatges són també plens de detalls que sovint ens passen desapercebuts, però que podem dedicar-nos a observar amb deteniment. Mirem una estona per la finestra com si estiguéssim davant d'una pàgina de Rotraut Susanne Berner i inventem causes i conseqüències dels objectes i rastres de vida que veiem:

- Qui deu viure en aquella casa llunyana?
- Quants anys deu tenir l'arbre de davant nostre? Qui el devia plantar?
- Qui es deu haver deixat aquesta pilota enmig del pati?
- Com es deu dir aquest senyor que ara passa atrafegat?

Compongum un quadre formiguer de tardor

La tardor ens deixa els terres dels pobles i les ciutats plens de fulles, fruits, escores, branquetes... que, ben mirat, són materials molt interessants per a la creació artística. Us proposem que sortiu a recollir-ne tants i tan variats com pugueu i compongueu un quadre amb tots ells. Aquest quadre pot ser part del vostre llibre formiguer: l'escenari de petites històries protagonitzades pels mateixos fruits, o bé també hi podem incorporar altres personatges al damunt que s'hi passegin, s'hi relacionin, tinguin la seva missió o interessos.

Podeu anar inventant aquests petits arguments a mesura que feu la vostra composició o bé, un cop el shàgiu acabat, en podeu fer fotografies i intercanviar-vos-els per a contemplar-los i narrativitzar-los.

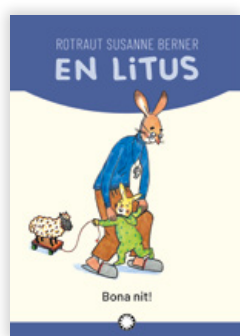
Us en posem un exemple:

Fotografies de Guerau Forasté

Observeu la darrera fotografia. Hi ha alguna fulla que reconegueu, en aquest terra? És un bosc normal i corrent? Quin temps sembla que hi faci, avui? Creieu que els fruits vermells de l'arbre del mig deuen ser bons? Pot ser que tinguin algun poder? Fixeu-vos en l'arbre del costat esquerre; havíeu vist mai un arbre que fes fulles de tota mena? Veieu algun ésser fantàstic mig amagat, en aquest bosc? Aquest bosc està en perill, hi ha un llumí! El sabríeu trobar?

TÍTOLS DE LA COL·LECCIÓ

Dos nous títols que ens acosten a l'univers domèstic dels infants, a la seva zona de confort i al seu entorn més proper. Una col·lecció dirigida sobretot a famílies, per gaudir de la lectura i dels detalls que s'amaguen a les dobles pàgines de cada un dels títols, recomanats a partir de 3 anys.

On t'amagues? i Anem a comprar
pròximament disponibles!

